

”Den radikala vänstern är utplånad från Arbetarpartiet”

Numera ”socialdemokratiska” PT har kongressat inför presidentvalet

Brasiliens Arbetarparti, som en gång var uttalat socialistiskt, är numera rent socialdemokratiskt. Den bedömningen gör Göran Kärman, som här berättar om partiets nyligen avhållna kongress, och om vad som händer på den politiska scenen inför det kommande presidentvalet i Brasilien.

FOTO: PAULINO MENEZES

Brasiliens regerande arbetarparti (PT) avhöll nyligen sin fjärde kongress. Den av president Lula utsedda efterträdaren – Dilma Rousseff – blev också formellt utsedd av kongressen som PT:s presidentkandidat i valet i oktober i år.

Partiet antog också ett programmatiskt dokument ”för regeringsmakten” vars radikala krav på progressiv förmögenhetsbeskattning och annat, fick landets genomgående borgerliga medier att tala om ”PT:s radikalisering”.

Men snarare än en radikalisering uttrycker kongressen den fullständiga soci-

aldemokratiseringen av det en gång uttalat socialistiska PT, inklusive ett program som uttrycker en försiktigt radikal – om än inte antikapitalistisk – politik. Som en morot för den radikala delen av den egna medlemsbasen.

Samma kongress som formellt ställde ”radikala” krav på sin presidentkandidat, gav partiledningen, och i praktiken Dilma och hennes närmaste medarbetare, full frihet att förhandla bort allt de behövde förhandla bort. Tanken är att Dilma ska vara hela den samlade regeringsalliansens (som består av en majoritet av landets borgerliga partier)

presidentkandidat, och därför kommer naturligtvis det program man antar vara ett uttryck för just detta.

På samma sätt som Lula inför presidentvalet 2002 kunde säga att han bara ställde upp som partiets kandidat om han själv fick skriva sitt program, eller då han inför valet 2006 i det längsta lät bli att tillkännage att han ställde upp för omval för att partiet skulle dra tillbaka alla radikala krav, kommer PT-aktivisternas radikalism att slätas ut av partiledningen och helt trolas bort av presidentkandidaten.

Betecknande för hur tom kongressen i själva verket var på verklig politisk diskussion och utvärdering är den fullständiga avsaknad av varje diskussion om den serie praktfulla skandaler som skakade regeringen och partiet 2004-2005. Det kom då fram att PT-ledningen och presidentens ledningsgrupp betalat omfattande mutor till borgerliga parlamentsledamöter för att de skulle stödja regeringens politik. Pengarna kom från hemliga donationer till PT från olika kapitalister, som i sin tur gynnats av regeringskontrakt.

Skandalen ledde till att i stort sett hela

PT-ledningen och presidentens ledningsgrupp hade betalat omfattande mutor till borgerliga parlamentsledamöter för att de skulle stödja regeringens politik.

Lulas efterträdare – Dilma Rousseff – blev formellt utsedd av kongressen som PT:s presidentkandidat i valet i oktober i år.

FOTO: PAULINO MENEZES

den traditionella ledningen för PT (Lulas ledning) tvingades avgå från såväl poster i regeringen som partiledningen. Partikasören uteslöts till och med. Den enda som klarade sig i stort sett helskinnad var president Lula själv.

PT:s fjärde kongress markerade också partiets 30-årsdag, och som det regeringsparti man nu är firades det vederbörligen med en stor fest där bara det största artistnamnet gick lös på en halv miljon kronor.

Men det mest tragiska var att se hur totalt utplånad den en gång så starka PT-vänstern blivit och hur okritiskt de sluter upp bakom den socialdemokratiska partiledningen. Inför presidentvalet 2002 lanserade PT-vänstern till och med en egen presidentkandidat inför partiet, som med ett uttalat socialistiskt program förklarade vilken politik som var nödvändig. Den drivande kraften var då Democracia Socialista, en revolutionärt socialistisk tendens inom PT och medlem av Fjärde Internationalen.

DS hade ensamt stöd av cirka 10 procent av partiets medlemmar och kunde i samarbete med andra radikala tendenser nå upp till 30 procent, till exempel i valen till partiledningen.

Partiet avvisade PT-vänsterns kandidat och utsåg Lula, något annat var inte att vänta, men DS hade klart och tydligt uttalat vilken politik som krävdes och lagt grunden för en vidare radikal opposition inom PT. Den oppositionen tog sig ett synnerligen högljutt och brett uttryck när Lula – som besegrade den borgerliga kandidaten Jose Serra i oktober 2002 – började utnämna välkända högerpolitiker till ministrar.

En särskilt omfattande kritik – som åter speglades i alla medier – riktades mot den av Lula utsedda chefen för centralbanken, liksom mot uttalandet om att göra centralbanken "oberoende" (något som PT alltid varit emot).

Det första tecknet på att den ställning som kraftfull vänsteropposition gentemot Lula som DS uppnått, inte skulle bli långvarig, kom då man accepterade att ingå i regeringen. En medelm i DS blev – bland annat med stöd av de jordlösa böndernas organisation MST – minister för jordreformer. Från Fjärde Internationalen riktades kritik mot DS:s ledning för att man accepterat en post i en borgerlig regering. Från DS sida svarade man att det var ett "krav" från stora delar av den radikala rörelsen, inklusive MST, som man inte kunde bortse ifrån.

Så småningom rationaliserade man sitt stöd för och deltagande i Lulas borgerliga regering med att "regeringens karaktär ännu inte var avgjord". Bland annat hänvisade man till att den dåvarande miljöministern, Marina Silva, stod DS nära i många frågor. (Marina Silva har sedan dess lämnat regeringen och PT och gått till det borgerliga Gröna partiet.)

Det definitiva brottet med Fjärde Internationalen kom i samband med uteslutningen av de radikala parlamentsledamöterna inom PT 2003-2004. Upprinnelsen var när regeringen beslöt att genomföra den "pensionsreform" som den tidigare högerregeringen misslyckats med på grund av motståndet från fackföreningsrörelsen och PT. Motståndet mot såväl högerregeringens som Lulas pensionsreform, leddes av senatören Heloisa Helena, framträdande medlem av DS.

När PT-ledningen hotade de oppositionella med uteslutning kröp majoriteten av DS till korset. Av DS åtta parlamentsledamöter och två senatorer röstade till och med några FÖR den reform man tidigare så ilsket bekämpat, medan majoriteten lade ner sina röster eller helt enkelt uteblev från omröstningen. Den enda av DS:s medlemmar som röstade emot var senatören Heloisa Helena, som vederbörligen uteslöts ur partiet tillsammans med tre andra oppositio-

nella parlamentsledamöter. Senare kom ytterligare ett antal parlamentariker och flera tusen medlemmar att lämna PT för att bilda det nya socialistiska partiet PSOL.

Sen splittringen av PT – och DS – har den radikala oppositionen blivit allt mindre radikal och alltmer en del av regeringsmajoriteten. Mycket kritik har riktats mot att Lula själv (som inte kan kandidera för en tredje period) själv utsåg Dilma Rousseff till presidentkandidat och mer eller mindre presenterade detta som ett fullbordat faktum för partiet. Det tragiska är att DS redan tidigt gav sitt stöd för Dilma och i praktiken skrev ut en check "in blanco" för den politik hon kunde tänkas vilja föra om hon vinner presidentvalet.

DS och PT som helhet har hittat på en passande paroll för sitt fortsatta stöd till en borgerlig regeringspolitik, "fortsätt och fördjupa den demokratiska revolutionen" heter det nu i de dokument som PT producerar. En till intet förpliktande fras som naturligtvis inte har något med socialism att göra:

PT leder en regering med ett stort antal högerministrar och dessa skulle naturligtvis aldrig stödja en socialistisk utveckling. Men genom att parollen innefattar ordet "revolution" så låter det tilltalande för många tidigare revolutionärer inom PT:s bas.

PT leder en regering med ett stort antal högerministrar och dessa skulle naturligtvis aldrig stödja en socialistisk utveckling

Tragiskt var att se hur totalt utplånad den en gång så starka PT-vänstern blivit och hur okritiskt de sluter upp bakom den socialdemokratiska partiledningen.

För den före detta PT-vänstern tycks detta passa som hand i handske.

Länge har det sett ut som om PT inte skulle kunna hitta en kandidat som kunde vinna presidentvalet. Men Lulas stora popularitet (han får 75-80 procent stöd i olika mätningar) har gett Dilma draghjälp, samtidigt som högerens självsäkra kandidat Jose Serra, guvernör i den största delstaten, Sao Paulo, lett alla opinionsundersökningar, trots – eller kanske tack vare – att han inte formellt utsetts av sitt parti till kandidat ännu.

Men Dilmars popularitet har stadigt stigit samtidigt som Serras minskat. Han leder fortfarande, men osäkerheten blir allt större och han utmanas också från krafter inom sitt eget parti.

Första omgången av presidentvalet sker den 3 oktober.

Göran Kärman

(I en kommande artikel behandlas den socialistiska vänstern inför presidentvalet)